

Dit thema kent twee mogelijke opdrachten met deels overlappende en deels verschillende doelen. De procesbegeleider kiest voorafgaand samen met de opleidingsschool welke opdracht wordt gebruikt afhankelijk van de voor hen relevante focus.

Doelen bij dit thema:

1. Inzicht in de wijze waarop het begeleiden (coachen en opleiden) van studenten op dit moment in deze opleidingsschool wordt ingevuld. De focus ligt op de verschuiving van begeleiden naar coachen en opleiden van studenten.
2. Inzicht in sterke punten en ontwikkelpunten t.a.v. het geven van feedback, stimuleren van reflectie en het coachen in onze begeleidingsstructuur.

Opdracht 1

Deze opdracht bestaat uit twee delen die ongeveer in 70 minuten doorlopen worden. Stap 5 is optioneel wanneer er voldoende tijd is. Stap 7 is voorwaardelijk voor vervolg.

Deel 1: Van begeleiden naar coachen en opleiden

Individueel

Stap 1: Ieder bekijkt de beschrijvingen op het werkblad (1) en omcirkelt welke beschrijvingen passen bij hoe hij/zij de studenten begeleidt/hoe studenten begeleidt worden binnen de school? De beschrijvingen worden aangevuld met nog typische kenmerken vanuit het eigen handelen/het handelen binnen de school?

Collectief

Stap 2: Breng de reflectiekaart 'van begeleiden naar coachen en opleiden' in. Kijkende naar de antwoorden bij stap 1. Zijn jullie meer gericht op begeleiden of op coachen en opleiden?

Stap 3: *De coachende rol is van belang in het coachen en opleiden van studenten.*

Bekijk de reflectiekaart 'Wat is coachen?'. Bespreek in hoeverre er in de begeleidingsaanpak sprake is van coaching? Welke modellen en interventies worden ingezet?

Individueel op het werkblad

Stap 4: *We coachen studenten in de ontwikkeling tot docent. Bij het uitoefenen van dit prachtige maar zeer complexe beroep, is het ontwikkelen een professionele identiteit een must (Vloet, 2015). Diepgaande reflectie stimuleert de ontwikkeling van deze professionele identiteit.* Bekijk de reflectiekaart 'leren reflecteren'. Op welke manier stimuleer jij de student in de zijn reflectie? Welke modellen en interventies zet je in?

Stap 5: *Onderdeel van reflectie is het verzamelen van informatie. Betekenisgerichte feedback voorziet hierin.* Bekijk de reflectiekaart 'betekenisgerichte feedback'. Op welke momenten en op welke niveaus geef jij feedback? Hoe is de kwaliteit van feedback die gegeven wordt?

Collectief

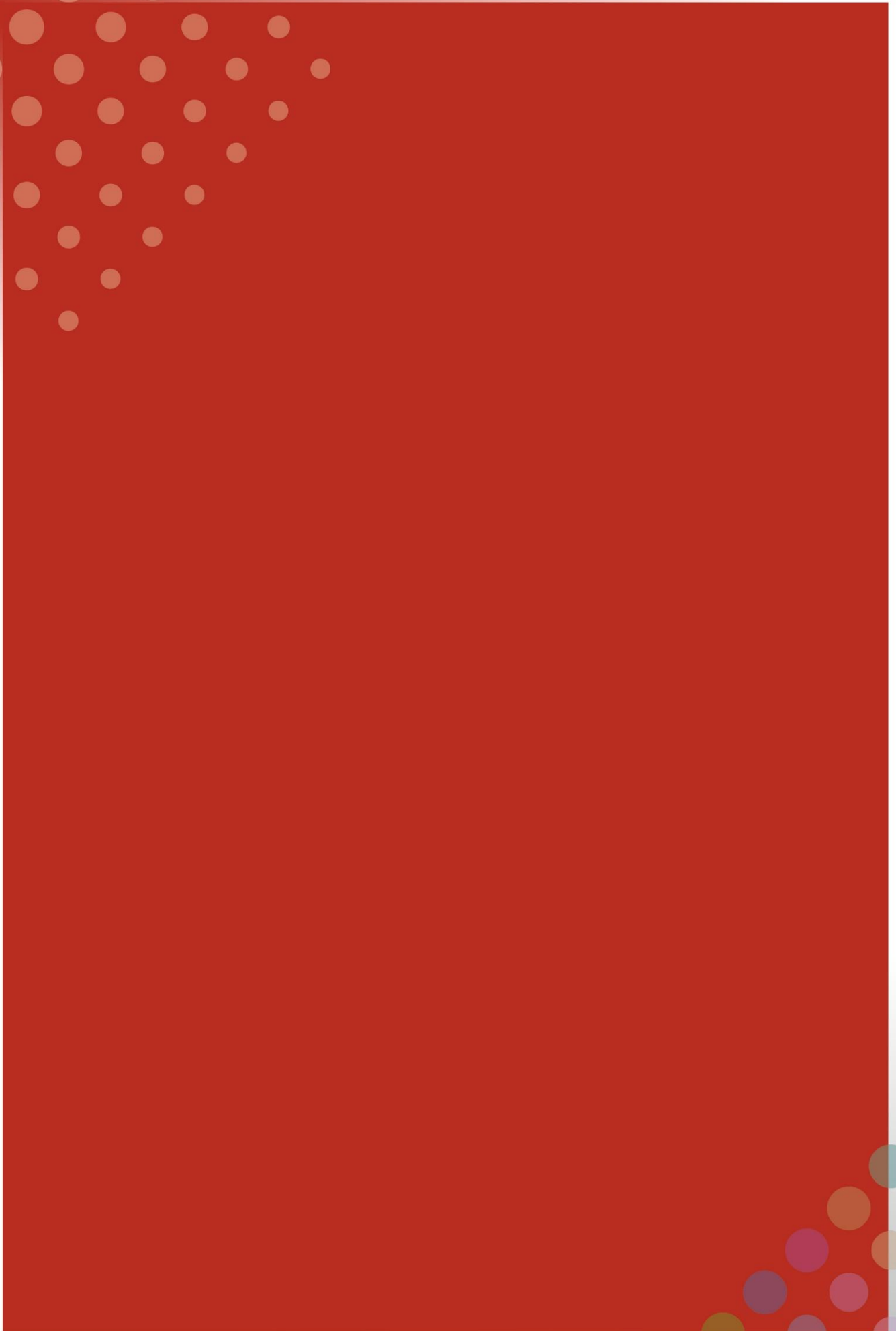
Stap 6: Bespreek de resultaten van stap 4 en 5. Hoe stimuleren jullie reflectie? Welke modellen en interventies zetten jullie in? Hoe is de kwaliteit van de feedback die jullie hierbij inzetten?

Stap 7: Welke sterke punten constateren jullie in jullie huidige werkwijze m.b.t. feedback en coaching? Welke ontwikkelmogelijkheden en/of leervragen zijn er m.b.t. het geven van feedback en coaching. Schrijf de sterke punten, ontwikkelpunten en inzichten op op grote vellen.

Deel 2: Duiden opbrengsten

Nadat aan de opdracht is gewerkt en de gedeelde sterke punten, ontwikkelpunten en inzichten op grote vellen zijn vastgelegd (duur in totaal 45-55 minuten) legt de gespreksbegeleider alle gedeelde opbrengsten op tafel en ook de geplastificeerde kaart met de scenario's. Met de groep wordt (in 15-25 minuten) op basis van de opbrengsten het scenario geduid. Daarbij komen de volgende vragen aan bod:

- In welk scenario bevindt zich het samen opleiden en professionaliseren op de school wat betreft dit thema? De onderbouwing wordt hierbij vastgelegd op papier.
- Welke eerste ontwikkelstap zouden jullie willen zetten in de komende periode? Schrijf dit op.
- Schrijf op welke ontwikkelpunten hierbij worden aangepakt en welke sterke punten en welke inzichten jullie hierbij gaan helpen/gaan inzetten.
- Leg ook vast welke ondersteuning hierbij nodig is.

Dit thema kent twee mogelijke opdrachten met deels overlappende en deels verschillende doelen. De procesbegeleider kiest voorafgaand samen met de opleidingsschool welke opdracht wordt gebruikt afhankelijk van de voor hen relevante focus.

Doelen bij dit thema:

1. Inzicht in de wijze waarop het begeleiden (coachen en opleiden) van studenten op dit moment in deze opleidingsschool wordt ingevuld. De focus ligt op de verschuiving van begeleiden naar coachen en opleiden van studenten.
2. Inzicht in het huidige netwerk van begeleiders dat samen voorziet in de begeleidingsbehoefte van de lerende met de bijbehorende sterke punten en ontwikkelpunten.

Opdracht 2

Toelichting bij de opdracht Z.O.Z.

Deze opdracht bestaat uit twee delen die ongeveer in 70 minuten doorlopen worden. Stap 5 is optioneel wanneer er voldoende tijd is. Stap 7 is voorwaardelijk voor vervolg.

Individueel op het werkblad

Deel 1: Van begeleiden naar coachen en opleiden (begeleidingsnetwerk)

In de beweging van begeleiden naar coachen en opleiden vindt ook een verschuiving plaats vindt van een meer individueel begeleidingstraject naar een begeleidingsnetwerk met verschillende rollen.

Individueel

Stap 1: Ieder brengt het eigen begeleidingsnetwerk in kaart op werkblad 2 (maximaal 10-15 minuten):

Ieder schrijft op welke personen voor hem/haar als professional van betekenis zijn voor het leren en ontwikkelen; denk aan directe of indirecte collega's, cursusleiders, leidinggevendenden, partners, vrienden et cetera. Ieder beschrijft ook kort op welke manier deze personen precies bijdragen aan het leren en de ontwikkeling en hoe het contact daarbij tot stand komt. Als laatste wordt de vraag Beantwoord: heb je alle begeleiding waar je behoefte aan hebt?

Collectief:

Stap 4: Bespreek samen kort de ervaringen met het uitwerken van je begeleidingsnetwerk. Wat zijn overeenkomsten en wat zijn verschillen? Wat valt jullie op?

Stap 5: Voor studenten zijn verschillende begeleiders georganiseerd (WPB, IO, SO,): op welke manier voorzien die in de begeleidingsbehoefte van de studenten en op welke manier kunnen studenten hun begeleidings-netwerk aanvullen met andere begeleidingsrelaties?

Stap 6: Wie in de school zou op welke wijze interessant zijn voor een leraar in opleiding ... bv als rolmodel, om uit te dagen, als emotioneel ondersteuner, om feedback te geven op..., om uit te leggen hoe... etc. Hoe wordt dit nu in beeld gebracht en ingezet? Hoe wordt nu tegen de rol van de georganiseerde begeleiders (WPB,SO,IO) aangekeken met betrekking tot het vervullen van de begeleidingsbehoeften van de student?

Stap 7: Welke sterke punten constateren jullie in jullie huidige werkwijze? Schrijf op wat zeker behouden moet worden van de huidige manier van werken. Welke punten van zorg zien jullie en hoe willen/kunnen jullie die mogelijk aanpakken? Schrijf de gedeelde ontwikkelpunten op. Welke inzichten geeft deze oefening en wat willen jullie zeker niet vergeten? Schrijf de gedeelde inzichten op. (noteer inzichten en bevindingen op de grote vellen).

Deel 2: Duiden opbrengsten

Nadat aan de opdracht is gewerkt en de gedeelde sterke punten, ontwikkelpunten en inzichten op grote vellen zijn vastgelegd (duur in totaal 45-55 minuten) legt de gespreksbegeleider alle gedeelde opbrengsten op tafel en ook de geplastificeerde kaart met de scenario's. Met de groep wordt (in 15-25 minuten) op basis van de opbrengsten het scenario geduid. Daarbij komen de volgende vragen aan bod:

- In welk scenario bevindt zich het samen opleiden en professionaliseren op de school wat betreft dit thema? De onderbouwing wordt hierbij vastgelegd op papier.
- Welke eerste ontwikkelstap zouden jullie willen zetten in de komende periode? Schrijf dit op.
- Schrijf op welke ontwikkelpunten hierbij worden aangepakt en welke sterke punten en welke inzichten jullie hierbij gaan helpen/gaan inzetten.
- Leg ook vast welke ondersteuning hierbij nodig is.

Toelichting bij de opdracht

Begeleiden wordt gezien als een van de kernactiviteiten van een opleidingsschool. Begeleiden is echter een verzamelnaam voor een veelvoud aan mogelijke begeleidingsactiviteiten die vanuit verschillende ideeën kunnen worden ingezet met allerlei verschillende bijdragen voor ogen (Kroeze, 2014). Als je begeleiding ziet als leermogelijkheden (affordance) die een (aanstaande) leraar kan gebruiken om zich te ontwikkelen, dan kan je stellen dat begeleiding het geheel van relaties is dat van betekenis is voor de ontwikkeling van deze (beginnende) professional (Kroeze, 2018). De kwaliteit van begeleiding hangt dan af van de mate waarin die relaties samen -die zijn georganiseerd en die zelf worden gekozen- voorzien in de begeleidingsbehoefte van de lerende. In deze opdracht wordt vanuit het verkennen van het fenomeen van begeleidingsbehoefte gekeken naar de manier waarop begeleiding in deze opleidingsschool beschikbaar is.

Bronnen:

Kroeze, C. (2014). *Georganiseerde begeleiding bij opleiden in de school. Een onderzoek naar het begeleiden van werkplekleren van leraren in opleiding*. Dissertatie. Tilburg: Universiteit Tilburg.

Kroeze, C. (2018) *'Begeleiden in de Opleidingsschool'* Utrecht: Steunpunt Samen Opleiden & Professionaliseren via <https://www.platformsamenoopleiden.nl/wp-content/uploads/2018/02/180206-BEGELEIDING-IN-DE-OPLEIDINGSSCHOOL-DEF-LR.pdf>